

Herdenking Old Hickory Monument 14 september 2019 bij Gouvernement aan de Maas in Maastricht

Honored veterans,

Seventy-five years ago, you brought freedom on rowing boats to the opposite bank,
across our River Meuse.

Our Meuse that is so important to us that we even call her Mother Meuse.

We write about her in our literature,
We sing about her in our provincial anthem
and she flutters as the blue line in our flag.

It took some time before she could flow in full freedom outside Maastricht,
but this is where you made the unforgettable start.

For that we are eternally grateful to you.

Thank you

Dames en heren,

75 jaar geleden roeiden de Amerikanen de vrijheid hier naar de overkant...

Ruim 2 maanden later - op 23 november 1944 –
stapt ook Jan van Eijk op zo'n bootje,
óók hij roeit van oost naar west,

maar wel zo'n 60 kilometer noordelijker,
tussen Steyl en Baarlo,

en het is niet vroeg in de ochtend,
maar midden in de nacht.

En Jan maakte een afspraak met zijn familie,

als het hem lukt om over te steken,
zal hij het bootje achterlaten op de oever
met een peddel die rechtop staat

Want zijn oversteek was een bijzonder riskante vlucht,
een bijzonder riskante vlucht naar de al bevrijde westoever,
waarbij anderen al het leven hadden gelaten,
voordat ze goed en wel op de Maas waren..

Maar Jan heeft geluk
zijn familie kan opgelucht ademhalen
als ze de volgende ochtend
de peddel fier rechtop zien staan.

Ze zijn blij
en niet alleen zij
want Jan is een verzetsstrijder,
die nu in bevrijd gebied

zijn waardevolle informatie over de nog bezette oostoever
kan delen met de Britse bevrijders
voor wie de Maas dan nog te breed is...

Want onze Maas, dames en heren,

die ons altijd zo verbond,
werd in die lange bevrijdingsmaanden gedwongen ons te scheiden

Gedwongen door de bezetter,
die haar nu tot zijn westelijke verdedigingsgrens maakt;
en daarvoor zijn greep op dat oostelijk stuk Limburg nog meer versterkt.

Dames en heren,

Hier op die 14e september 75 jaar geleden hoopten we dat die oversteek niet alleen een snelle bevrijding
van heel Maastricht zou betekenen...

...We hoopten dat voor heel Limburg.

Voor Zuid-Limburg lukte dat aardig, maar hoe anders liep het voor het midden en noorden van onze
provincie.

Zeker voor die oostoever van onze Maas, heeft het toen nog zes maanden moeten duren...

Zes lange maanden waarin onze andere steden aan de Maas - Venlo en Roermond - **continu** onder vuur liggen;

Zes lange maanden waarin daar **continu** gejaagd wordt op mannen en jongens die moeten bouwen aan de verdedigingswerken voor de bezetter;

en **zes lange maanden** waarin daar **continu** voor iedereen een gedwongen evacuatie dreigt.

Voor zo'n 30 duizend provinciegenoten werd die dreiging werkelijkheid. Uit hun huizen gejaagd, zijn ze op een levensgevaarlijk transport gezet, via Duits grondgebied naar Noord-Nederland, veelal Friesland.

Met als enig voordeel dat Friezen en Limburgers elkaar veel beter leerden kennen.

Waarbij de Fries kon opmerken dat de Limburger helemaal niet zo achtergebleven en arm was;

en de Limburger dat de Fries gewoon een stuk zuiniger was.

Dames en heren,

Iets meer dan zes maanden duurde het voordat de Maas weer helemaal van ons was; en zij weer geheel in vrijheid van zuid naar noord mocht stromen...

In een vrijheid die ook wij nu al 75 jaar gewoon zijn...

Een vrijheid die wij te danken hebben

- aan mannen als die van Old Hickory; én
- aan verzetsmannen en -vrouwen zoals Jan van Eijck, die - ondanks het grote gevaar - de moed had om in dat bootje te stappen;
- maar ook aan de veerkracht van al die mensen die niet alleen hebben geleden onder de oorlog, maar vaak nog meer onder de bevrijding.

En dan kan ik niet anders herhalen, dan wat ik gisteravond op het Koningsplein in Maastricht zei, en eergisteren in Mesch.

En wel dat we die vrijheid waard moeten zien te blijven;

door onszelf bevrijd te houden.

Onszelf bevrijd te houden van juist dat onderscheid dat mensen zoveel 'pijn, leed en verdriet' kan bezorgen.

Als eerbetoon aan zij die zoveel voor onze vrijheid offerden,

maar óók als groot geschenk aan onszelf

én al wie na ons komt...